

Echt waar?

Moet je als ouder meeliegen over Sinterklaas?

Kan je iets doen aan uitstelgedrag? Is je leven beter op orde met afvinklijstjes? Op zoek naar antwoorden op vragen over gezondheid en hoe je het beste kunt leven. Deze keer: is het slecht om mee te liegen over het sinterklaasfeest?

Hij woont niet in Spanje. Hij heeft geen stoomboot met pieten. En hij rijdt ook niet met z'n paard over de daken om cadeaus rond te brengen. Zo'n miljoen kinderen in Nederland zijn wekenlang in de ban van het sinterklaasfeest, maar de happening is niet gestoeld op de realiteit. Ouders die het feest niet willen bederven, moeten de mythe in stand houden en meejokken. Met de juf op school, met het *Sinterklaasjournaal* en met alle andere ouders.

Je kunt dat omschrijven als liegen tegen je kinderen. En dat is best vreemd, omdat ouders niet willen dat hun jonge kinderen op latere leeftijd tegen hen liegen.

Maar klinisch psycholoog Anne Maaskant zou het meedoen van ouders met de sinterklaasmythe niet willen framen als 'liegen tegen je kinderen'. "Het kinderbrein werkt anders dan een volwassen brein. Binnen het bereik van de kindergeest is het logisch als ouders meebewegen met de belevingswereld van het kind."

"Kinderen kunnen feit en fictie minder goed scheiden dan volwassenen," zegt orthopedagoog Maretha De Jonge (universiteit Leiden). "Zo zien ze hun knuffels bijvoorbeeld als echte personen. Dat valt onder het zogenaemde magisch denken."

"Magisch denken en fantasieverhalen zijn belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en kunnen veel plezier geven," vervolgt De Jonge. "Culturen kennen tal van voorbeelden: van prentenboeken met sprekende dieren tot de tandenfee, die uitgevallen melktanden omruilt voor een cadeautje of geld. Het sinterklaasfeest valt daar ook onder. Het stimuleren van fantasie en meespelen in de belevingswereld van je kind is echt iets anders dan ze voorliegen."

Sprookjesverhaal

Evolutionair en sociaal psycholoog Joshua Tybur (Vrije Universiteit) wijst erop dat 'liegen' uitgaat van slechte bedoelingen. "Een leugenaar verkondigt onwaarheden om er zelf beter van te worden. Daar is in dit geval geen sprake van. Je liegt ook niet als je achter je driejarige zoon/jie aantrent en zegt dat je hem gaat vangen. Het is spel, fictie. Net als het sinterklaasfeest."

Er komt echter het moment waarop kinderen feit en fictie beter leren scheiden. Zo rond de 6 à 8 jaar gaan ze inzien dat een paard niet over daken kan lopen. "Dat is het moment om kinderen te vertellen dat het sinterklaasfeest eigenlijk een sprookjesverhaal is," zegt ontwikkelingspsycholoog Steven Pont.

Dat doorprikken van de bubbel is voor kinderen meestal geen langdurige teleurstelling. "Het betekent dat de kinderen een stadium hebben afgerond," aldus Pont. "Het is de markering van een periode, een nieuw stapje naar gro-

ter, ouder en zelfstandiger worden. Zoals dat ook gebeurt bij de overgang van de basisschool naar brugklas. Of bij de eerste keer dat ze een biertje mogen drinken."

Dat kinderen op latere leeftijd leugenachtiger worden vanwege het feit dat hun ouders meededen met het sinterklaasfeest, acht Pont dan ook uitgesloten. "Dat verband zie ik niet." Daarbij sluiten Maaskant, Tybur en De Jonge zich aan.

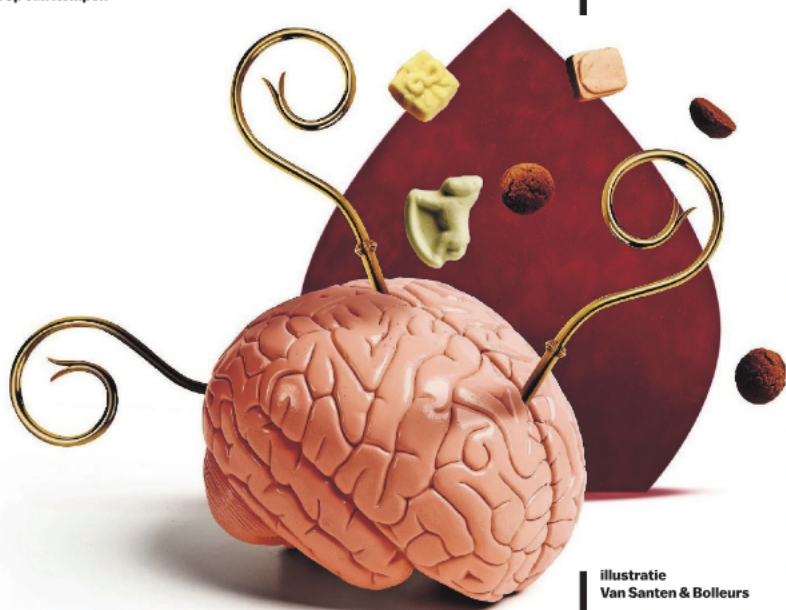
Morele boodschap

Zoals bij veel sprookjes schuilt ook in het Sinterklaasfeest een morele boodschap. Zoete kinderen krijgen lekkers, stoute kinderen krijgen de roe. "Maar in de huidige tijdgeest is dat veranderd," zegt De Jonge. "Dat kinderen in de zak naar Spanje gaan als ze hun bord niet leegeten, is niet meer van deze tijd. Dat is beter, want voor sommige kinderen werkt dat beangstigend."

Dreigen met straf heeft sowieso geen opvoedkundige meerwaarde, aldus De Jonge. "Goed gedrag belonen werkt beter dan slecht gedrag bestraffen. En als je al straft door bijvoorbeeld iets te verbieden, is het effectiever om dat direct te laten volgen op het ongewenste gedrag. Voor het leereffect is dat beter dan zeggen dat Sinterklaas over een week komt straffen."

Maaskant – naast klinisch psycholoog ook systeemtherapeut – stelt dat de meeste ouders prima in staat zijn zelf te bepalen op welke manier zij wel of niet mee doen aan het sinterklaasfeest. Zij ziet dat het feest in het algemeen voor kinderen waardevol is. "Gezamenlijke feesten en tradities zorgen vaak voor vreugde en verbinding binnen en buiten het gezin. Dat is iets om te koesteren."

Jop van Kempen

'Kinderen kunnen feit en fictie minder goed scheiden dan volwassenen'

illustratie
Van Santen & Bolleurs